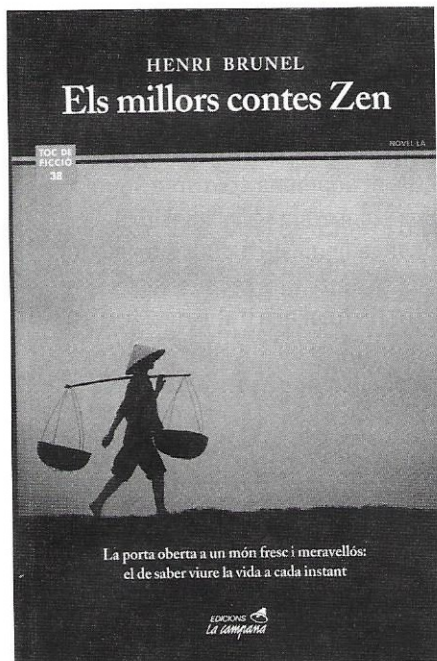

Contes zen

per Natàlia Barenys

Henri Brunel, **Els millors contes zen**. Traducció de Ramon Folch i Camarasa. «Toc de ficció», 38, Edicions La campana, Barcelona, 2004.

L'escriptor Ramon Folch i Camarasa ha traduït molt bellament *Les plus beaux contes zen*, adaptats per Henri Brunel, llibre que ha estat editat per la Campana, amb el títol *Els millors contes zen*. A la coberta, la invitació: «La porta oberta a un món fresc i meravellós: el de saber viure la vida a cada instant.»

Hi ha diferents tipus de relats zen. La col·lecció de cinc-cents quaranta-set faules populars del *Jataka*, d'origen indi, és en el seu gènere el conjunt de més antiguitat i de més extensió del món. Ens mostren Buda en algunes de

les seves vides anteriors, animal o home, en el seu llarg camí cap a la il·luminació. El budisme en general dóna gran importància a la interdependència de totes les formes de vida, per això molts contes barregen homes i animals, amb les vides interconnectades. Els dos temes principals de les faules són la compassió per tota mena de vida, i el karma, les conseqüències que té qualsevol acció (del cos, de la paraula i del pensament), ja sigui bona o dolenta.

En realitat, els personatges dels contes representen els diferents estats de la ment pels quals tots passem un moment o altre. Moments de por («La barca i els dos monjos», «Yamamba»), d'excitació («Renki, l'elefant»), de gelosia («El mirall màgic»), d'avarícia

(«Morir... A quina edat?»), d'arrogància («El silenci»), d'ofensa («La tortuga i els dos bernats pescaires»), de victimisme («El diamant de l'emperador»), i tants d'altres. Aquests diferents estats de la ment han de ser observats, acceptats i travessats, vers una nova percepció de nosaltres mateixos i de la vida.

Un altre tipus de relat són les anècdotes, o històries suposadament certes, ocorregudes normalment entre un deixeble i el seu mestre, o el mateix Buda. Aquestes històries pretenen inspirar el lector per tal d'ajudar-lo en el seu camí personal vers l'alliberació del sofriment. Ens volen dir que qualsevol circumstància de la vida quotidiana, viscuda avui, viscuda ara, és una oportunitat única, si estem tan atents com

ho estava l'heroi en el seu moment, per a l'abandó del dualisme amb que normalment veiem la vida. Així, com diu el monjo zen Roland Rech, «la veritat dinàmica de la nostra vida s'actualitza en la pràctica de la vida quotidiana, de generació en generació, en la transmissió de mestre a deixeble, més enllà de les creences i dels dogmes». La majoria de les històries zen són sobre *mushin*. *Mushin* és no-pensament, és pensar amb el cos. Es pot entendre llegint el conte «Morir... A quina edat?». Un altre exemple de *mushin* el tenim en el recent desastre del Tsunami: Als primers moments, la gran onada fa riure la gent, i quan s'adonen del seu abast real ja és massa tard per a molts. En canvi, sembla que els elefants i els tigres van intuir el pe-

rill abans que arribés i no en va morir ni un. Això també és *mushin*, la consciència del cos.

En qualsevol cas, tots els contes són un mitjà per a facilitar l'obertura de la ment, abandonar, deixar caure a cada instant tot allò que ve del jo. Renunciar a jo. I amb aquesta finalitat eren explicats per Buda quan en un moment determinat veia que podia ser útil per a un deixeble. Aquests històries són el dit que assenyala la lluna, i no s'han de confondre amb la lluna. La lluna és la pràctica de *zazen*, la meditació asseguda, la font d'on neixen tots aquests contes. És la vida. Cadascú ha de saber trobar en la seva pròpia vida aquests moments frescos i meravellosos. Hi són. Com el diamant posat a la butxaca del captaire.